

**Betreft: Ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van
het besluit van de Vlaamse Regering van 16 november 2012
betreffende het verlenen van investeringssubsidies voor
culturele infrastructuur met bovenlokaal belang**

1. INHOUDELIJK

Het voorliggend ontwerp van besluit wijzigt het besluit van de Vlaamse Regering van 16 november 2012 betreffende het verlenen van investeringssubsidies voor culturele infrastructuur met bovenlokaal belang.

Dit besluit voert artikel 51 en Artikel 51bis uit van het programmadecreet van 19 december 1998 waarbij het Fonds Culturele Infrastructuur” (FoCI) werd opgericht. (Hoofdstuk XII art.49 tot en met 54)

De taken van het FoCI zijn bepaald in artikel 51:

- 1°het verlenen van investeringssubsidies voor accommodatie in de sectoren cultuur zoals gedefinieerd in artikel 4 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980;
- 2°het optreden als bouwheer voor de eigen accommodaties van de Vlaamse Gemeenschap.
- 3°het ten laste nemen van het eigenaarsonderhoud en de onroerende voorheffing voor de eigen accommodaties van de Vlaamse Gemeenschap in de sectoren cultuur en jeugd.
- 4°het (ver)huren, (ver)pachten en het ten laste nemen van de beschikbaarheidsvergoedingen voor gebouwen en terreinen binnen het beleidsdomein.

In artikel 51bis wordt een onderscheid gemaakt tussen investeringen van ‘grote’ infrastructuren van hoog cultureel belang en de prioritaire sectorale culturele infrastructuur . De Vlaamse Regering bepaalt onder welke voorwaarden en op welke wijze de investeringssubsidies kunnen worden verstrekt.

Art 51 bis van het programmadecreet van 19 december 1998 specificeert dat:

- de investeringssubsidies van grote infrastructuren van hoog cultureel belang ad nominatum in de begroting van het FoCI wordt ingeschreven en dat aan de Raad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media (de SARC) advies wordt gevraagd i.v.m. de planning van investeringssubsidies voor de grote infrastructuren van hoog cultureel belang.

- voor het toekennen van de sectorale subsidies legt de Vlaamse Regering de prioriteiten vast voor een bepaalde periode, richt ze een adviescommissie op en werkt ze een regeling uit. Het besluit van de Vlaamse Regering van 16 november 2012 betreffende het verlenen van investeringssubsidies voor culturele infrastructuur van bovenlokaal belang werkte de werkwijze voor het toekennen van de investeringssubsidies voor grote culturele infrastructuur en voor de prioritaire sectorale subsidies uit en legde de prioriteiten voor sectorale infrastructuur vast voor de periode 2012 – 2016.

A. Bespreking van het ontwerpbesluit algemeen

Het ontwerpbesluit tot wijziging van het besluit van 16 november 2012 bevat 3 soorten wijzigingen:

- er worden voor de periode 2017-2021 nieuwe prioriteiten vastgelegd
- de benamingen van de investeringssubsidies worden aangepast
- de administratieve procedure wordt vereenvoudigd

Aangezien de aanvraagdossiers voor de sectorale prioriteiten reeds uiterlijk 15 september 2017 kunnen worden ingediend wordt op termijn van 10 dagen het advies gevraagd aan de SARC en de Jeugdraad.

1. Nieuwe prioriteiten voor de periode 2017-2021

Evaluatie van de prioriteiten 2012-2016

Voor de periode 2012-2016 waren 5 prioritaire subsidielijnen aangeduid:

- het automatiseren van theatertrekken;
- cultureel erfgoeddepots;
- digitalisering van filmvertoners;
- jeugdinfrastructuur met bovenlokaal belang;
- kunstenwerkplaatsen;

De adviescommissie Bovenlokale Culturele infrastructuur stelde in het najaar van 2016 een evaluatie 2012 - 2016 op van de investeringssubsidies voor de prioritaire sectorale culturele infrastructuur. De prioriteit voor het automatiseren van theatertrekken nam 29% van de aanvragen voor haar rekening; cultureel erfgoeddepots was goed voor 22%; jeugdinfrastructuur met bovenlokaal belang 37% en kunstenwerkplaatsen 12%. Voor het digitalisering van filmvertoners werden geen aanvragen ingediend.

- het automatiseren van theatertrekken: de prioriteit wordt behouden maar er is aandacht besteed aan een betere afstemming met de vragen en noden van theaters en culturele centra;

- culturele erfgoeddepots: het provinciedossier heeft ertoe geleid dat de prioriteit culturele erfgoeddepots (tijdelijk) stop is gezet.

Tegen maart 2017 wordt een rapport verwacht over de bestaande erfgoeddepots. Op basis hiervan zal een visie op de regionale spreiding en de toekomst van de culturele erfgoeddepots worden opgesteld. Aanvragen voor erfgoeddepots zullen worden behandeld als aanvragen voor investeringssubsidies voor grote culturele infrastructuur.

- digitalisering van filmvertoners: Vermits er tussen 2012 – 2016 geen aanvragen zijn ingediend, is het niet zinvol om deze prioriteit nog verder op te nemen.

- jeugdinfrastructuur met bovenlokaal belang:

De aanvragen voor het verkrijgen van investeringssubsidies voor de jeugdsector kunnen voortaan ingediend worden overeenkomstig hoofdstuk 2: Subsidievoorwaarden grote culturele infrastructuur en hoofdstuk 3: Subsidievoorwaarden voor sectorale prioriteiten.

Dit betekent dat de sector jeugd en cultuur op een gelijk niveau komen te staan binnen het toepassingsgebied van het besluit. De sector jeugd kan bijgevolg indienen voor het verkrijgen van

investeringsubsidies grote culturele infrastructuur en voor de prioriteiten theatertrekken, toegankelijkheid en energiemaatregelen. Een vaststelling is dat vanaf 2014 er een belangrijke inhaalbeweging in de jeugdsector is gerealiseerd met een toekenning van 11 investeringsubsidies voor een bedrag van 3.384.395 euro.

-kunstwerkplaatsen: deze prioriteit veroorzaakte een waaijer aan aanvragen met een zeer grote verscheidenheid in dossiers. De dossiers pasten niet altijd in de FoCI reglement. Omwille van de grote verscheidenheid binnen de kunstwerkplaatsen en de mate van flexibiliteit die daartoe dient gerealiseerd te worden, wordt dit niet langer weerhouden als prioriteit. De kunstwerkplaatsen komen wel in aanmerking voor investeringsubsidies via de grote culturele infrastructuur en via de nieuwe prioriteiten.

Prioriteiten 2017-2021

Tijdens de eerstvolgende periode van vijf jaar (2017 – 2021) geeft de Vlaamse Regering prioriteit aan:

- het automatiseren van theatertrekken
- de toegankelijkheid van culturele infrastructuur
- energiezuiniger maken van culturele infrastructuur

De eerste prioriteit: theatertrekken

Deze prioriteit wordt verder gezet wat betreft de beoogde doelstelling alsook wat betreft het toepassingsgebied.

- Nog lang niet alle theatertrekken voldoen aan de Europese richtlijn m.b.t. het heffen van zware lasten en de Europese standaarden. In de vorige beleidsperiode was de technische omschrijving voor de automatisering van theatertrekken te scherp afgesteld.

Op basis van de verzamelnota van 10 februari 2017 van STEPP vzw over de trekkenwanden in België zijn nieuwe criteria vastgelegd. De criteria zijn in die mate aangepast dat theaters met 20 theatertrekken in aanmerking komen om een investeringsubsidie aan te vragen.

De technische omschrijven van de criteria wordt aangepast na verder overleg met het werkveld en moet in overeenstemming zijn met de Europese standaarden. In de praktijk betekent dit dat installaties die enkel dienen om te hijsen tijdens een voorstelling, tijdens de opbouw of demontage, dienen te voldoen aan Safety Integrity Level , niveau 2 (SIL2.)

Installaties waarmee tijdens een voorstelling, tijdens de opbouw of demontage changemenen worden uitgevoerd, boven personen dienen te voldoen aan Safety Integrity Level, niveau 3 (SIL3).

- Het toepassingsgebied wijzigt niet, gesubsidieerde kunsten- en cultuurorganisaties met een bovenlokale werking kunnen een aanvraag indienen.

De tweede prioriteit : toegankelijkheid van culturele infrastructuur

Uit aan analyse uitgevoerd door het departement naar de kenmerken, noden en uitdagingen van bovenlokale cultuurinfrastructuren in Vlaanderen en Brussel bleek dat aspecten van veiligheid en toegankelijkheid van de culturele infrastructuur onvoldoende waren. Een aantal aanbevelingen hieromtrent werden dan ook vertrekt. Tevens heeft de evaluatie 2012 – 2017 van de Adviescommissie Bovenlokale Culturele infrastructuur vermeldt dat de definitie voor toegankelijkheid scherper dient geformuleerd te worden.

In samenspraak met het agentschap Toegankelijk Vlaanderen werd beslist volgende definitie voor toegankelijkheid te hanteren: de kwaliteit van een ruimte, omgeving, object en dienstverlening die het mogelijk maakt dat iedereen deze op een gelijkwaardige en onafhankelijke manier kan bereiken, betreden, gebruiken en begrijpen. Op basis hiervan kan in de volgende beleidsperiode efficiënte aanpassingen aan culturele infrastructuur worden gerealiseerd.

In het besluit wordt de gebruikelijke definitie van integrale toegankelijkheid vermeld: “de kwaliteit van een ruimte, omgeving, object en dienstverlening die het mogelijk maakt dat iedereen die ruimte, die omgeving, dat object of die dienstverlening op een gelijkwaardige en onafhankelijke manier kan bereiken, betreden, gebruiken en begrijpen” (www.toegankelijkgebouw.be). Bij het beoordelen van de maatregelen moet de afweging gemaakt worden wat de baten en de kosten zijn van “een gelijkwaardige en onafhankelijke manier”.

De derde prioriteit – Energiezuiniger maken van culturele infrastructuur

In de resolutie van 9 december 2015 betreffende de prioriteiten in het Fonds Culturele Infrastructuur wordt verduurzaming omschreven als het verminderen van het gebruik van fossiele brandstoffen in de werking van de culturele infrastructuur en het energiezuiniger maken van de culturele infrastructuur;

De Vlaamse Regering onderschrijft de tekst van het Klimaatakkoord van Parijs. In deze context steunt de Vlaamse Regering de Europese langetermijndoelstelling om de uitstoot van de broeikasgassen tegen 2050 te verminderen met 80 tot 95% in vergelijking met 1990. Als eerste tussenstap moet de Europese uitstoot tegen 2030 verminderd worden met minstens 40% ten opzichte van 1990. Vlaanderen zal op een faire wijze bijdragen aan deze Europese reductiedoelstellingen.

Het beleidsakkoord van 4 december 2015 over de intrabelgische Burden Sharing geeft aan welke inspanningen er in het Vlaamse Gewest dienen te gebeuren in het kader van de Europese klimaatdoelstellingen tegen 2020. Deze bindende Europese doelstellingen voor de vermindering van de uitstoot van broeikasgassen (BKG) en de productie van hernieuwbare energie legt ook het beleidsdomein cultuur, jeugd en media een verantwoordelijkheid op.

In het Vlaams Klimaat- en Energiepact d.d. 1 december 2016 is voorzien dat binnen de beleidsvelden Jeugd en Cultuur wordt overwogen om energie-efficiëntie en CO₂-reductie te selecteren als één van de prioritaire ingrepen voor de subsidiëring van culturele infrastructuur in 2017-2019. Hierop aansluitend wordt nu beslist om in te zetten op het energiezuiniger maken van culturele infrastructuur voor de beleidsperiode 2017-2021.

In het najaar van 2016 werd door Greentrack vzw een nulmeting afgenomen bij organisaties actief binnen kunsten, erfgoed, sociaal cultureel werk en jeugdwerk. 229 organisaties werden bevroegd naar hun energieverbruik van 2015. Hiervoor werden de gegevens van elektriciteit en energiebronnen voor verwarming en productie van warm water opgevraagd. Na screening van de gegevens door Greentrack en Fuse transitienetwerk werden de gegevens van 101 organisaties weerhouden. Op basis van de ervaring bij de begeleiding van projecten door Greentrack, kan er worden geconcludeerd dat er 2% besparing van energieverbruik optreedt bij het monitoren van de gegevens en 5% bij het opstarten van een energiebeleid.

Het reële besparingspotentieel is afhankelijk van de gebruikte infrastructuur en de weg die door de organisatie reeds is afgelegd qua energieverbruik en het halen van de klimaatdoelstellingen.

De nulmeting uitgevoerd door Greentrack Gent vzw stelt dat een gemiddelde besparing van 3% per jaar haalbaar moet zijn mits het financieel ondersteunen van de organisaties.

Via een aanpassing aan het reglement van FoCI willen we de noodzakelijke energiebesparende maatregelen mogelijk maken.

Naast de subsidiëring die wordt geregeld in het ontwerpbesluit wordt er eveneens een subsidie toegekend aan Pulse Transitienetwerk voor de sensibilisering van de cultuursector: ‘Cultuur als motor voor transitie’ (2016).

2. Andere benaming voor de investeringssubsidie grote culturele infrastructuur

In het ontwerpbesluit wordt door het definiëren van het begrip “grote infrastructuur van hoog cultureel belang” als “grote culturele infrastructuur” meer aansluiting gezocht bij de decretale subsidieregels binnen het beleidsdomein cultuur, jeugd en media.. Net zoals nu kunnen alle

organisaties die gesubsidieerd worden door de diverse decreten van kunsten, erfgoed, jeugd een beroep doen op de subsidies voor grote culturele infrastructuur of voor de prioriteiten.

3. De administratieve procedure wordt vereenvoudigd

Het ontwerpbesluit behoudt het decretaal onderscheid tussen investeringen van grote culturele infrastructuur en de prioritair sectorale culturele infrastructuur.

Voor de aanvragen investeringssubsidies grote culturele infrastructuur wordt een aanvraagtermijn ingevoerd. Een gemotiveerd advies wordt gevraagd aan de dienst verantwoordelijk voor infrastructuur van het departement CJM.

De procedure voor het aanvragen van investeringssubsidies binnen de prioriteiten wordt niet langer in twee fasen gewerkt zodat de aanvragen in 1 kalenderjaar worden afgehandeld.

B. Artikelsgewijze bespreking van het ontwerpbesluit

Artikel 1

Wijzigt artikel 1 van het besluit.

De mogelijkheid wordt voorzien om een gecoördineerde aanvraag in de dienen voor de jeugdsector voor de prioriteit “energiezuiniger maken van culturele infrastructuur”.

De benamingen grote culturele infrastructuur en prioritair sectorale infrastructuur worden ingevoerd. Deze wijzigingen moeten in alle artikels worden doorgevoerd.

Zowel de begrippen duurzaamheid als integrale toegankelijkheid van de culturele infrastructuur wordt gedefinieerd.

Artikel 2

Wijzigt artikel 2 van het besluit.

In functie van de nieuwe prioriteiten worden de kosten die in aanmerking komen voor de investeringssubsidie aangepast.

Artikel 3

Wijzigt de titel van het hoofdstuk 2

Artikel 4

Wijzigt artikel 3 van het besluit.

De algemene voorwaarden om in aanmerking te komen voor de investeringssubsidies voor grote culturele infrastructuur blijven onveranderd met uitzondering van de verduidelijking van de voorwaarden energiezuinigheid en integrale toegankelijkheid.

Artikel 5

Wijzigt artikel 4 van het besluit.

Voor de aanvraag voor investeringssubsidies wordt een termijn opgelegd.

Artikel 6

Wijzigt de titel van het hoofdstuk 3.

Artikel 7

Wijzigt artikel 5 van het besluit en legt de nieuwe prioriteiten vast.

Artikel 8

Wijzigt artikel 6 van het besluit.

Past de algemene voorwaarden voor de prioriteiten aan door de nieuwe prioriteiten “toegankelijkheid” en “energiezuiniger maken” niet langer als algemene voorwaarde op te nemen.

Artikel 9

Vervangt artikel 7 met specifieke voorwaarden en criteria van de oude prioriteiten door de specifieke voorwaarden en criteria van de nieuwe prioriteiten.

Er wordt gefocust op het automatiseren van theatertrekken voor theaters die door de Vlaamse overheid gesubsidieerd worden en die regelmatig buitenlandse gezelschappen programmeren. De investeringen dienen conform de bepalingen van de wetgeving op het werk te zijn. Het maximale subsidiebedrag voor theatertrekken is bepaald op 750 000 euro. De subsidies worden verleend met een 40 % cofinanciering.

Integrale toegankelijkheid is de kwaliteit van een ruimte, omgeving, object en dienstverlening, die het mogelijk maakt dat iedereen deze op een gelijkwaardige en onafhankelijke manier kan bereiken, betreden, gebruiken en begrijpen. Een toegankelijkheidsdoorlichting door een externe instantie dient bij de aanvraag gevoegd te worden om ontvankelijk te zijn. Het rapport toegankelijkheidsdoorlichting geeft advies over de prioritaire ingrepen. De investeringssubsidie bedraagt maximum 250.000 euro.

Enkel jeugd- en culturele infrastructures die door de Vlaamse overheid worden gesubsidieerd en die minstens een energieverbruik van 100 000 kWh per jaar kunnen voorleggen, komen in aanmerking voor de investeringssubsidie. Een nulmeting van energieverbruik op basis van het werkingsjaar 2015 dient bij de aanvraag gevoegd te worden. Voor het bepalen van de nulmeting in het werkjaar 2015 wordt de CO2 calculator die het FoCI ter beschikking stelt gebruikt. De berekening van de vermindering van CO2 uitstoot door de geplande maatregelen, dient bij de aanvraag gevoegd te worden. Er is een verplichte monitoring van het energieverbruik gedurende 10 jaar na toekenning van investeringssubsidie. Er wordt sterk aanbevolen om een actieplan voor het verbeteren van de energieprestatie van de infrastructuur op te stellen. Hierin wordt het ambitieniveau op lange termijn vastgelegd en wordt de manier om deze (stapsgewijs) te bereiken bepaald. Op deze manier worden onrendabele investeringen vermeden (bv. een over-dimensionering van de verwarmingsinstallatie), wordt de meest kostenefficiënte aanpak duidelijk (bv. gelijktijdige aanpak van muurisolatie en vervanging glas en ramen levert meer rendement) en worden nieuwe mogelijkheden zichtbaar (zoals gebruik van restwarmte of installatie van een warmtepomp).

De beoordeling van de aanvragen gebeurt prestatiegericht d.w.z. dat de investeringskost die door de ingediende projecten berekend wordt, gedeeld zal worden door de beoogde CO2 reductie, waarbij voor de berekening rekening gehouden wordt met de specificiteit van de investering.

Op basis hiervan zal een rangschikking gemaakt worden waarbij aan de hoogst gerangschikte projecten de beschikbare middelen toegekend zullen worden. Een breder actieplan van de organisatie omtrent sensibilisering van het personeel en het beoogde publiek omtrent de klimaatproblematiek wordt meegenomen in de beoordeling

Volgende ingrepen komen o. a. in aanmerking voor een investeringstoelage:

- uitvoeren energieaudit met alle maatregelen die door de energieaudit worden onderbouwd
- installeren van een slimme energiemonitor en algemene relighting;
- energiezuinig werklicht;
- dakisolatie;
- isolatie van buitenmuren;
- isolatie van vloeren;
- super isolerend glas;
- regelsysteem centrale verwarming;
- vervangen van een bestaande verwarmingsinstallatie (stookolie of aardgas) door warmtepomp of aansluiting op een warmtenet;
- plaatsing van een zonneboiler.

Artikel 10.

Wijzigt artikel 8 van het besluit door de aanvraagtermijn voor subsidies voor prioriteiten te wijzigen naar 1 april.

Artikel 11

Vervangt artikel 9 van het besluit door de procedure voor het aanvragen van de investeringssubsidies voor de prioriteiten te vereenvoudigen en de samenstelling en de benaming van adviescommissie Bovenlokale culturele infrastructuur te wijzigen naar aanleiding van de derde prioriteit energiezuiniger maken van culturele infrastructuur en zullen vertegenwoordigers van de administratie verantwoordelijk voor de uitvoering van het klimaatbeleid worden uitgenodigd.

Aan de administratie bevoegd voor de uitvoering van het klimaat van het departement Omgeving wordt voorzien in een jaarlijkse rapportering van de monitoring van de energiegegevens en van de besteding van de klimaatmiddelen .

Artikel 12

Wijzigt artikel 11 en voert een regeling in voor subsidieaanvragen voor prioriteiten voor 2017